

Студент (П І П, курс, спеціалізація) _____

Студентам II курсу (на базі повної середньої освіти)

УМЛ: Завдання до контролю теми «Розвиток українського музичного театру в добу М. Лисенка. Опера «КАТЕРИНА» (1892) Миколи АРКАСА (1852 – 1909) – перша українська опера на сюжет Тараса Шевченка»

(відправити до 10 квітня 2020)

Посилання на інформаційні матеріали

<https://drive.google.com/drive/folders/1cSCxPPfe6BKmURxKDVnRC5REGOJWz1Jg?usp=sharing>

Музичний матеріал до теми:

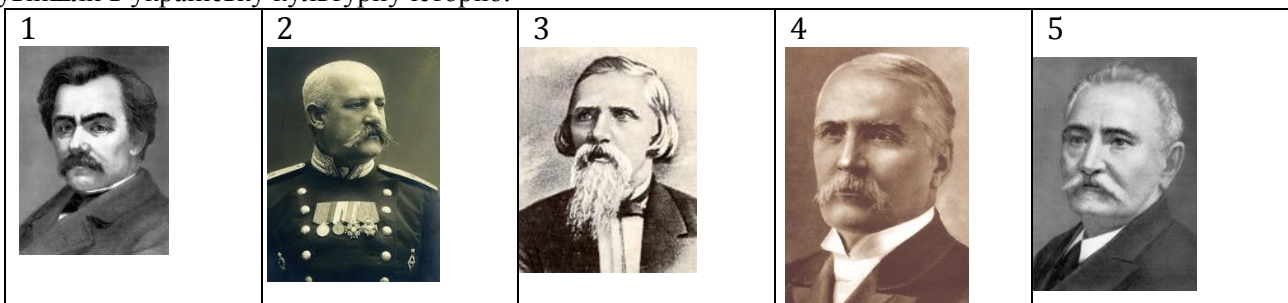
М. Кропивницький. Солоспів «Соловейко»

М. Аркас. Опера «Катерина». I дія: №№ 6 – 7, III дія: № 16 – 18

Демонстрація музичних тем: Мелодія солоспіву «Соловейко» М. Кропивницького, 2 різнохарактерні теми з опери «Катерина» М. Аркаса

ЧАСТИНА 1

1. Вкажіть, хто з українських композиторів другої половини XIX ст. звертався до оперного жанру, зазначте їх оперні композиції. Складіть хронологію творів української опери XIX ст.
2. Поясніть, чому український музичний театр XIX ст. у порівнянні з оперними надбаннями європейських національних шкіл має скромніші здобутки.
3. Вкажіть найзначніші театральні осередки в Україні XIX ст.
4. Вкажіть, у яких жанрах розвивався український музичний театр XIX ст. Приведіть відповідні приклади творів.
5. Вкажіть, хто з українських композиторів другої половини XIX ст. в оперному жанрі звертався до творів М. Гоголя. Зазначте ці твори.
6. Визначте за фото, хто ці особистості. Вкажіть їх П І П, життєві дати, найвизначніші твори, з якими вони увійшли в українську культурну історію.

7. Назвіть найяскравіших представників театру корифеїв.
8. Зазначте, з якими містами пов'язане формування українського музичного театру.
9. Вкажіть, хто зайвий у цих переліках і чому?
  1. а) П. Ніщинський б) М. Лисенко в) М. Старицький г) М. Аркас
  2. а) А. Вахнянин б) П. Сокальський в) М. Лисенко г) М. Аркас
  3. а) М. Аркас б) П. Сокальський в) І. Котляревський г) А. Вахнянин д) М. Лисенко
10. Заповніть паспорт на музичний твір (на основі самоаналізу)

№	М. Кропивницький. «Соловейко»	
1	Період (час) створення	
2	Місце і значення твору у спадщині композитора, музичній культурі	

3	Автор тексту, зміст та загальний характер звучання твору	
4	Характеристика музичної теми: провідні виразні засоби, особливості	
5	Побудова	
6	Прикметні чи цікаві деталі розгортання	

ЧАСТИНА 2.

- Зазначте найважливіші здобутки, якими М. Аркас збагатив українську культуру.
- Вкажіть повне ім'я та по батькові М. Аркаса, його життєві дати, де, і в якій сім'ї він народився?
- Вкажіть, яку освіту – загальну і музичну – отримав М. Аркас?
- Зазначте, з якими містами і найголовнішими подіями пов'язана діяльність М. Аркаса.
- Опишіть і прокоментуйте музичну спадщину М. Аркаса.
- Поясніть, хто ці особистості і яка їх роль у житті і творчій діяльності М. Аркаса?
а) П. Ніщинський б) М. Кропивницький в) П. Молчанов г) Г. Таранов е) Т. Шевченко
- Відомо, що М. Аркас був різносторонньо освіченою людиною з багатьма інтересами.
Вкажіть, що становило його улюблені захоплення?
а) морська справа б) фізика
в) історія г) збирання народних пісень
д) музична творчість е) богослов'я та історія релігії
ж) переклади на українську з іноземних мов з) малювання
и) юриспруденція й) створення поетичних композицій
- Вкажіть, на чий сюжет створена опера «Катерина» М. Аркаса? Хто автор лібрето?
- У чому полягають відмінності між літературною основою та лібрето?
- Висвітліть, що ви знаєте про прем'єрний показ «Катерини» М. Аркаса.
Хто з митців доклав чимало зусиль для успішного сценічного життя твору?
- Вкажіть на правильне жанрове визначення опери «Катерина» М. Аркаса:
а) лірико-епічна опера
б) історична народна драма
в) оперета
г) народна лірико-психологічна побутова драма
д) опера-серія
е) лірико-комічна побутова
- Поясніть, яким чином у «Катерині» М. Аркаса відображені жанрові ознаки
а) народно-побутової опери
б) лірико-психологічної опери
в) камерної опери?
- Визначте тему та ідею опери «Катерина» М. Аркаса.
- Назвіть основних персонажів опери «Катерина» М. Аркаса. Зазначте їх ролі та вокальні голоси.
- Вкажіть, як побудована опера «Катерина» М. Аркаса? Зазначте сценічні ситуації кожної дії.
- Охарактеризуйте, якими виразними методами і прийомами розкриває народний побут М. Аркас?
Приведіть приклад показового номера чи сцени.
- Висвітліть, у чому полягають особливості музичної мови опери «Катерина» М. Аркаса?

18. Висвітліть динаміку розвитку образу Катерини в однойменній опері М. Аркаса.

19. Складіть характеристику монологу Катерини (№16):

№	М. Аркас. Опера «Катерина» №16 Монолог Катерини	
1	Сюжетно сценічна ситуація	
2	Місце у драматургії твору	
3	Зміст; загальний характер звучання	
4	Особливості побудови	
5	Характеристика I частини	
6	Характеристика II частини	
	Характеристика III частини	

20. Вкажіть номери правильних тверджень щодо опери «Катерина» М. Аркаса:

- 1) оркестрова партія опери досить скромна;
- 2) наскрізний розвиток в опері здійснюється через використання симфонічних лейтмотивів;
- 3) вокальна партія героїні спирається на романсові ліричні інтонації;
- 4) фольклорна основа музичної мови Катерини – риси дум;
- 5) у центральній арії Катерини знайшли відображення риси стилю італійської арії ламенто;
- 6) образ головної героїні показаний у розвитку;
- 7) музика опери щира, задушевна, прониклива;
- 8) в опері виявилось вміння автора проникнути в психологію дитини;
- 9) народ – головна діюча сила твору;
- 10) музичний стиль твору відзначається пишністю і величністю.

21. Приведіть приклади музичних тем, епізодів чи номерів з опери «Катерина»

М. Аркаса, де проявляються зазначені особливості:

- 1) з рисами народних веснянок;
- 2) у характері епіко-героїчної народної пісні;
- 3) з рисами арії ламенто;
- 4) веселого і запального танцювального характеру;
- 5) велично урочиста тема про любов до рідного краю;
- 6) як колискова;
- 7) де втілено образ бурі;
- 8) драматичний виразний речитатив з різкими настроєвими переходами;
- 9) у 3-частинній репризній формі;
- 10) у формі наскрізного розвитку.

22. Вкажіть на правильні твердження, у чому полягає новаторство в опері «Катерина» М. Аркаса:

- 1) приклад нового жанру – лірико-психологічна опера;
- 2) приклад нового жанру – лірико-фантастична опера;
- 3) перша опера у Західній Україні;
- 4) перший зразок синтезу жанрів опери і симфонії;
- 5) перше втілення шевченківської поезії в оперному жанрі;
- 6) перший приклад симфонізації жанру.

23. Вкажіть, у чому полягають певні прорахунки опери? Як їх можна пояснити? Подумайте, чому незважаючи на ці прорахунки, опера приваблює слухачів.